

Maandelijkse meditatie uit de geschriften van Dr. Martinus Luther (januari 2025)

Wie niet in Mij blijft, die wordt weggeworpen, zoals een rank, en verdort; en men vergadert ze, en werpt ze in het vuur, en moet verbranden, Joh. 15 vers 6

Zojuist heeft Christus Zijn christenen deze grote troost en heerlijke roem nagelaten, dat een christelijk leven – als het in het geloof blijft – uit enkel goede werken of vruchten bestaat, en wel zulke vruchten, die niet op aarde blijven of hier ophouden, maar eeuwig in de hemel bij ons zullen blijven – het mag zo gering zijn als het maar wil. Dit moet voor ons genoeg reden en aansporing zijn om graag in deze Heere Christus te blijven.

Hier stelt Hij nu ook het tegendeel en zegt: ‘Wie niet in Mij blijft’ – en sluit af met een vreselijk oordeel over het hele bestaan en leven dat niet uit Hem voortkomt en in Hem blijft. Daarbij noemt Hij vijf soorten van verderf die hun overkomen, die niet in het geloof blijven of vast in de Wijnstok staan: ‘Hij wordt weggeworpen, hij verdort, hij wordt in het vuur geworpen en hij verbrand.’ Want – wil Christus zeggen – het is besloten: In Mij is niets dan vrucht, buiten Mij niets dan verderf.

Als ergens iets goeds moet zijn, dat voor God geldt, moet het uit Mij gegroeid en opgekomen zijn. Anders komt er niets van terecht. Daarom hebben jullie hier twee oordelen tegenover elkaar: Als jullie in Mij blijven en niet van Mij afvallen, dan mogen jullie weten dat je leven, doen en lijden goede vruchten zijn, die voor God welgevallig zijn. Maar wie niet in Mij blijft, hij mag zoveel goeds doen wat hij wil of kan, toch zal het hem vergaan als de ranken die geen vrucht dragen, die men afsnijdt en wegwerpt.

Dit voorbeeld van de wijnstok is niet alleen door Christus gebruikt, maar ook door de profeet Ezechiël, en het lijkt alsof het hieruit is overgenomen. Want daar spreekt God (15:2 vv): ‘Mensenkind, waartoe dienen de dorre wijnranken? Kan men er ook iets van maken? De wijnrank is toch een edel hout boven al het andere, want hij bevat het beste sap en de edelste vrucht. Maar tóch zodra hij van de wijnstok losraakt, is hij nutteloos. Men kan er zelfs geen pin of haak van maken om iets aan op te hangen. Hij is nergens geschikt voor, behalve om in het vuur geworpen te worden, waarin hij verbrandt en tot as vergaat’ – [WA-versie naar DB 1534].

Zo ook hier zegt Christus: Wie niet in Mij blijft, die kan geen vrucht meer voortbrengen of iets goeds doen dat God behaagt. Hij moet van de Wijnstok worden afgesneden, zodat hij de andere ranken niet hindert. Daarna, wanneer hij uit de wijngaard is verwijderd en weggegooid, moet hij verdorren en deugt nergens meer voor, behalve dat men zulke dorre ranken samenbindt in een bundel en in het vuur gooit om tot as te verbranden.

Dit is allemaal gezegd tegen degenen die géén oprecht gelovige christenen zijn, maar vermete geesten, die denken dat zij het alleen zijn en zich voorstellen, dat ze, zelfs buiten Christus, zoveel kracht hebben, dat ze inwortelen en groen blijven. Zij willen openlijk de voornaamste en belangrijkste ranken zijn die niet zijn verworpen, maar die boven anderen geacht en geëerd moeten worden.

Met deze woorden waarschuwt Christus dat we ons ervoor zullen wachten en erop zullen toezien, dat we in Hem blijven en niet in valse eigendunk vervallen. Want het oordeel van verwerping is al geveld over allen die niet in Hem blijven. Ze moeten als dorre ranken weggeworpen worden – zoals de eerste Psalm zegt (v.5): ‘De goddelozen zullen niet bestaan in het gericht, noch de zondaren in de vergadering van de rechtvaardigen.’ Dat is het eerste wat plaatsvindt: dat ze worden afgescheiden van degenen die recht prediken en geloven, wat het juiste rechterlijke ambt van de christenheid en van de gemeente Gods is. Zoals men zelf kan zien, dat rechtschapen predikers en valse predikers, rechtschapen christenen en valse christenen, elkaar toch niet verdragen. Ja, zij scheiden zichzelf van elkaar af. Want het woord of de prediking scheidt hun harten.

Zo kunnen wij ons met de pausgezinden, de wederdopers⁽¹⁾ en andere sekten niet verenigen en zij van hun kant ook niet met ons. Maar we zijn van elkaar gescheiden, zoals winter en zomer. Kortom: Zij kunnen niet bij de ware schapen en ook niet bij het Woord blijven, maar moeten buitengeworpen worden, opdat het voor iedereen duidelijk wordt, dat zij onvruchtbare wijnranken zijn geweest. Nu, daar geven zij niets om, want zij beschouwen het niet zó, dat zij afgesneden of weggeworpen zijn. Maar zij willen daarmee eerder laten zien dat zij voor God de uitverkoren en ware wijnranken zijn.

Het is zoals Christus zegt: dat er een afzondering en scheiding moet zijn tussen de ware en de valse christenen. Dat gaat net als op een dorsvloer, waar de boer het koren met de wan [platte mand of zeef] omhoog in de lucht werpt. Het koren valt daarin terug, maar het kaf wordt door de wind meegenomen en kan bij het koren niet blijven. Zo ook, wanneer Gods Woord voortgang heeft, en Hij de wan gebruikt, dan gaat het kaf – dat wil zeggen: de valse christenen – waarheen het door de wind gebracht wordt, maar het graan blijft op de dorsvloer. Wie nu bij de reine leer en het geloof in Christus blijft, heeft deze troost: dat hij een echte, edele rank in de Wijnstok is, en wat hij doet enkel goede vruchten zijn. Aan de andere kant: hoe verheven, machtig, geleerd, verstandig en heilig de anderen [buiten Christus] ook mogen zijn, ze zijn toch enkel verdorven en onvruchtbare ranken, die men afsnijdt en weggooit.

Dit ene oordeel is al verschrikkelijk genoeg: als iemand zou geloven en weten, dat hij afgesneden is van Christus en van de christenheid, en beroofd is van het Woord, de doop en het avondmaal, van de voorbede van Christus, van Zijn bloed en Geest en van alles wat in Christus en van de christenheid is. Dat is op zichzelf al een ontzaglijk grote rampzaligheid, die echter nog een veel grotere rampzaligheid met zich brengt. Hoe weinig zij dit ook achten, want zij zijn gevangen in een valse leer en daardoor betoverd en verblind, zodat zij niet anders kunnen.

Het is echter niet hopeloos met hen die nog gebreken hebben – zoals velen van ons – of ook [soms] nog in zonden vallen, zolang zij maar bij de zuivere leer van Christus blijven en geen sektarische geesten [Dts.: Rotten] worden. Want de wijnrank kan wel ergens een breuk of scheur of andere schade oplopen, maar zolang hij maar ín de Wijnstok blijft en uit zichzelf niet van de Wijnstok afvalt, kan hij weer herstellen. Zo ook, hoewel een christen door zijn verkeerde levenswandel gevallen en getekend is – als hij niet tégen de zuivere leer iets nieuws begint, kan hij weer geholpen worden en opnieuw in de Wijnstok groeien en toenemen door berouw, bekering en geloof. Hij is nog niet veroordeeld en weggeworpen, zoals degenen die een andere leringen en sektes aanrichten volgens hun dolle kop en eigen inzichten; die ook niet verdragen dat hun dwaling wordt bestraft en willen volharden in hun onboetvaardige leven en zich niet tot Christus willen wenden.

Want dezen zijn de nutteloze en weggeworpen ranken, hoewel ze zelfs nog bij de uitwendige gemeenschap der christenen blijven, tóch zijn ze beroofd van alle troost, genade, hulp en zaligheid, die de christenen hebben.

Christus zegt verder, dat zulke ranken – die niet in Hem blijven – niet alleen opgeruimd en weggeworpen worden, maar ook verdorren. Dat wil zeggen: het wordt met hen hoe langer hoe erger, totdat ze geheel verdroogd en verhard zijn, zoals verdorde ranken die al hun sap verloren hebben, die niet meer kunnen buigen, maar moeten breken.

Wanneer een mens van Mij is afgevallen en van de Wijnstok is afgebroken, dan is het met hem gedaan, want men zal toch geen andere wijnstok vinden. Daarom vallen zij alleen maar hoe langer hoe dieper in verharding. Dan hebben zij het ergste bereikt! Want dit zijn de twee vreselijke manieren van afval, waarmee een mens verderft tot in de afgrond van de hel. De eerste is: dat hij van Christus afvalt – de tweede is: dat hij in zijn ongeloof en zonde wordt verhard. Deze eerste val zou nog door berouw en bekering verholpen kunnen worden, wanneer men op tijd weer tot de Wijnstok terugkeert – dat wil zeggen: terugkeert tot de leer en het geloof in Christus.

Maar wanneer men zó blijft: verdord en verstokt in dwaling – zoals de farao, Judas en anderen die niet wilden en konden terugkeren tot berouw en bekering – dán wordt daarmee de verharding volkomen. Zij weten wel dat ze onrecht hebben gedaan, maar ze verhardden zich tegen hun geweten in en weigeren moedwillig om tot Christus te komen. Zij zijn al zo diep in de hel, dat men niet dieper kan vallen. Want men kan zich niet zwaarder bezondigen, dan dat men afvalt van het geloof en bovendien niet terug wil terugkeren. Dat is *de zonde tot de dood* (1 Johannes 5:16), die niet verholpen kan worden. Maar zij menen, dat dit hen helemaal geen schade doet, en de wijn smaakt hen nog wel zo goed als anders. Ze zijn immers rijk en verzadigd.

Ten slotte: Men vergadert ze en werpt ze in het vuur en verbrandt deze verdorde ranken. Zij hebben het nu zover gebracht dat er niets meer voor hen overblijft in deze wereld, behalve het verwachten van de eeuwige straf, omdat zij niet in Christus zijn gebleven en ook niet naar Hem zijn teruggekeerd. Dus zal Hij hen daarvoor vergelding doen en moeten zij meemaken, dat men hen tezamen zal rapen, hen binden en in het vuur zal werpen, zodat zij verbranden. Dat is het uiteindelijke oordeel, waaraan zij niet zullen ontkomen.

Daarom, pas op dat je niet in hetzelfde oordeel terechtkomt! Want het zal hun niet worden vergeven, die niet in Christus willen blijven, ja, die zich met verharding daartegen verzetten en toch gerust en onbewogen doorgaan. Maar het is besloten en het onherroepelijke oordeel is uitgesproken, dat zij zullen worden vergaderd en samengebonden voor het eeuwige vuur. Dat is het einde en de beloning waarop zij moeten wachten, omdat zij van Christus zijn afgevallen en buiten Hem om zichzelf wilden behouden door hun eigen werken.

Ja – zegt de wereld – wat schaadt dat dan? Het is slechts om een kwaad uurtje te doen. Christus voegt daar echter nog iets aan toe en zegt: ‘Men zal hen verbranden’ – namelijk voor eeuwig! Het zal geen vuur zijn dat slechts een beetje gloeit of brandt en daarna uitdooft, zoals het vuur en het lijden was, dat de vrome martelaren hier op aarde moesten doorstaan – wat hen wel pijn deed, maar hen des te spoediger in de eeuwige heerlijkheid bracht.

[Das XIV. und XV. Kapitel S. Johannis (Druck Frühjahr 1538), WA 45, 674 ff]

- (1) De wederdopers waar Luther hier (in 1537) over spreekt, waren de geestverwanten van o.a. de radicale Thomas Müntzer (ca. 1489–1525) en later van de niet minder radicale Jan Mattheijs (ca. 1500-1534) en Jan van Leiden (ca 1509-1536) die toen nog maar recentelijk (1534/35) het koninkrijk van het Nieuwe Jerusalem in Münster hadden gesticht. De latere gematigde doopsgezinden o.l.v. Menno Simons (1496-1561) hebben zich van hun radicale gedachtegoed afgekeerd.]